

Diagnòstic situació Canvi Climàtic a Santa Coloma

Miquel Rodríguez - Maig 2024

INTRODUCCIÓ

Per abordar la diagnosi sobre la situació de la nostra ciutat pel que fa a l'emergència climàtica cal posar una mica de context.

En aquest món cada vegada més urbà les ciutats són una part important del problema que provoca el canvi climàtic. L'any 2050, el 70% de la humanitat viurà en ciutats i el creixement econòmic i demogràfic tindrà un impacte social i mediambiental sense precedents.

Ara les ciutats consumeixen el 40% de l'energia i estan relacionades amb fins al 70% de les emissions de gasos d'efecte hivernacle. A Catalunya ja són responsables del 80% de les emissions d'efecte hivernacle, i també del 70% del consum d'aigua de les conques internes (davant del 30% del món rural).

La conca del Mediterrani és una de les zones més afectades per l'escalfament global. Les sequeres i la manca d'aigua dolça són conseqüències directes del canvi climàtic. Les temperatures d'aquesta zona augmenten un 20% més ràpidament que en la resta del planeta, superant amb escreix els 1,5 graus per sobre dels nivells preindustrials.

Les àrees metropolitanes hauran de ser factors de canvi, però sense oblidar que s'ha de considerar els territoris amplis, les regions metropolitanes i, en el cas nostre, la gran regió Barcelona.

Tot això fa que el debat entorn de la ciutat i l'emergència climàtica sigui del major interès. La lluita contra l'emergència climàtica és l'estratègia més inajornable com a societat i s'ha d'abordar des de tots els àmbits. Amb una mirada global que afecta les polítiques urbanes, ambientals, de consum, mobilitat, habitatge, culturals i educatives ...

INVOLUCRAR TOTS ELS ACTORS

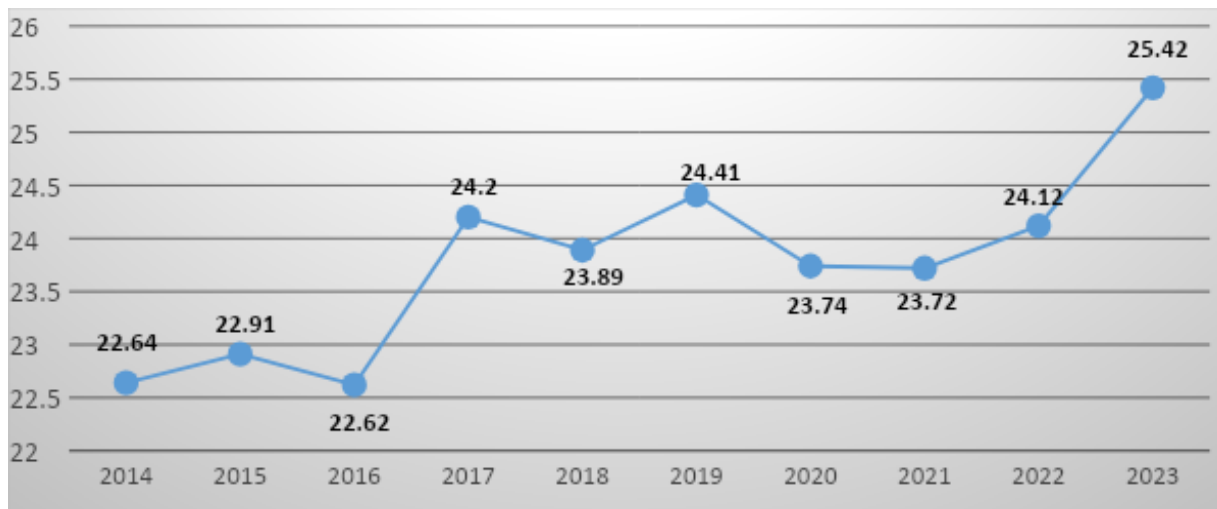
La transformació que haurà de fer la ciutat per adaptar-se al canvi climàtic ha de ser profunda i requerirà el suport, comprensió i participació de la població colomenca. Sense aquesta participació no serà possible una transició climàtica justa.

Cal sensibilitzar, explicar el moment en què estem i exposar la necessitat de les diferents mesures que s'hauran de prendre. Però també cal generar una dinàmica de participació i, sobretot, de participació en la presa de decisions.

Sense una implicació d'una ciutadania compromesa i conscient del problema serà difícil aplicar canvis estructurals i canvis en els comportaments individuals necessaris.

ESCALFAMENT URBÀ

Dades temperatures a la ciutat

La mitjana de les màximes mensuals (màxima anual) en la darrera dècada a la nostra ciutat han estat les següents:

any	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
temp.mitjana anual	22,64	22,91	22,62	24,20	23,89	24,41	23,74	23,72	24,12	25,42

Dades facilitades pel CEP

Fa una dècada la mitjana anual de temperatures màximes se situava entorn dels 22 graus i dècimes. Els darrers 7 anys són marcadament més càlids. La mitjana de màximes d'aquests 7 darrers anys és de 24,21 graus. Al darrer any, el 2023, la temperatura es va disparar per sobre dels 25 graus. Amb totes aquestes dades podem parlar d'un **salt de les temperatures a la ciutat al voltant d'1,49 graus**, consolidat en aquesta dècada. **Si considerem els dos primers anys de la sèrie i els 2 darrers anys la pujada de les temperatures s'eleva a 2 graus**, pujada que excedeix les més pessimistes previsions. Crida l'atenció l'anomalia del darrer any registrat, amb una escalada espectacular de les màximes anuals.

Onades de calor

El llindar de temperatura considerat per onada de calor al litoral de Barcelona és de 30,4 °C. A Santa Coloma de Gramenet el 2023 va superar aquest llindar l'11% dels dies de l'estiu. En els dies que se supera aquest llindar es disparen diverses afeccions i la mortalitat a la nostra ciutat (*dades aportades per l'estudi de l'Institut de Salut Carlos III*).

Pel que fa a la temperatura a la nostra ciutat cal dir que l'ajuntament considerava en el Pla Local d'Adaptació al Canvi Climàtic 2016-2020 que les actuacions per mitigar l'efecte

illa de calor són prioritàries. Malgrat això no s'han registrat en l'espai urbà actuacions decidides en aquest àmbit.

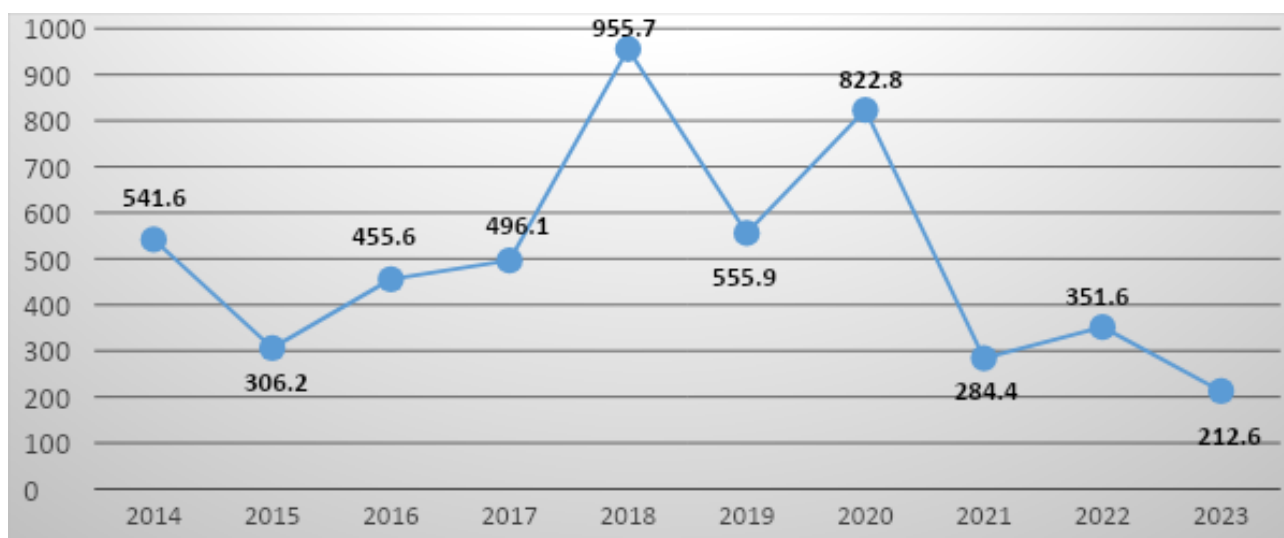
Mortalitat per excés de calor

D'altra banda, l'augment de les temperatures comporta, en principi, un augment de la morbiditat i la mortalitat, encara que en els darrers anys s'ha registrat a Europa un descens de la mortalitat atribuïble a la pujada de les temperatures. Aquest descens cal atribuir-lo a una disminució sostinguda de la vulnerabilitat de la població a les temperatures moderades i extremes (alguns dels factors clau que han permès aquest canvi són la difusió de l'aire condicionat, les millores de serveis de salut i d'habitatges i les campanyes de conscienciació de l'escalfament global).

A 2022 va haver-hi a Espanya 237 morts/milió per excés de calor, aproximadament el doble que la mitjana europea. No hi ha dades pel nostre municipi, encara que segons l'anuari estadístic de la nostra ciutat la mortalitat des de 2011 a 2022 ha pujat (de manera no sostinguda) des de 6,9 a 8,59 defuncions per 1000 habitants. No sabem quina part d'aquest fenomen és atribuïble a l'augment de temperatures. D'altra banda, desconeixem com actuen en l'àmbit local els factors de reducció de vulnerabilitat, sobretot tenint en compte la baixa renda de la població de la ciutat, factor que en limita la capacitat d'adaptació. Lògicament, la pandèmia va fer incrementar en el seu moment la mortalitat

PLUVIOMETRIA. INUNDACIONS

Segons mesuraments fets pel CEP aquestes són les dades anuals per la darrera dècada:

any	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
l/m 2	541,6	306,2	455,6	496,1	955,7	555,9	822,8	284,4	351,6	212,6

Dades facilitades pel CEP

És evident que els darrers 3 anys han estat devastadors. **El 2022 de sequera severa, i els anys 2021 i 2023 de sequera extrema. En aquests tres anys ha plogut si fa no fa el mateix que el que va ploure l'any 2020. Comparant els 3 primers anys de la sèrie amb els 3 darrers la caiguda de les precipitacions, ha estat d'un 35%.**

Amb una mirada més llunyana, comparant aquesta darrera dècada (14-23) amb les de l'anterior (04-13), es pot parlar d'una reducció de les precipitacions d'un 10%.

A banda de la minva de les pluges, que està causant una sequera extrema, una altra de les conseqüències del canvi climàtic és l'alteració del règim de pluges, de manera que, encara que el volum de precipitacions es redueixi, augmenten els dies d'altres precipitacions.

El 2014 el cabal del riu va superar els 1800 m³/s, quan el cabal en què es produïrien les primeres inundacions és de 2486,6 m³/s. Fa 10 anys no hi vam estar molt lluny, i ara potser hi podríem estar més a prop. Recentment, hem viscut un episodi de desbordament del riu en ple context de sequera.

Hi ha sistemes d'alerta establerts, l'INUNCAT i el SAHBE (Sistema d'Alertes Hidrològiques del Besòs). Crida l'atenció que mentre que al PLACC de 2015 es dediquen pàgines a l'amenaça d'inundacions, al PAM i posteriors no se'n fa cap esment.

ENTORN NATURAL

Ja hem vist que ha plogut molt poc, sobretot en els dos darrers anys. Ara el riu Besòs no seria riu sense les plantes potabilitzadores (que milloren la qualitat de l'aigua i, per tant, la possibilitat de mantenir mínimament la biodiversitat vegetal i animal), de les quals prové la pràctica totalitat del cabal actual del riu.

L'extrema sequera ha dut a la mort massiva els arbres, sobretot pins, a la Serra de Marina, i a un agut estrès hídric tota la vegetació. Sovint les plantes no arriben a fer fruit i els animals que s'hi alimenten pateixen molt. Aquesta situació porta a un augment de plagues, espècies invasores i patologies associades. El risc d'incendis forestals es dispara i és extrem, no només a l'estiu. És essencial prendre mesures preventives i estar preparats per afrontar aquesta amenaça.

En aquest sentit, cal valorar positivament l'actuació, iniciada el passat 21 de març per Diputació i Ajuntament, de retirar i gestionar la gran quantitat d'arbres morts als voltants i a l'àrea de Torribera, cercant evitar l'acumulació de combustible en possibles futurs incendis, sobretot aquest de cara a l'estiu.

CONSUM D'AIGUA

No cal insistir gaire en l'extrema gravetat de la sequera que pateix el país. Aquests mesos s'ha fet evident el risc suposa per la salut, ja que empitjora la qualitat de l'aigua de boca. Afortunadament, no sembla haver problemes amb la qualitat de l'aigua a la ciutat.

En aquest àmbit, cal fer esment que Santa Coloma és la ciutat de la província de Barcelona que gasta menys aigua per persona (123 litres diaris). Recentment, sembla que després de molt temps s'ha intervingut per evitar les excessives fuites d'aigua a les connexions d'aigua al barri de Les Oliveres.

MOBILITAT I TRANSPORT

A la valoració del PAM 2016-2020 el consistori dona per fetes la millora de les voreres, dos barris de vianants, senyalització del carril-bici compartit a la Rambla, la limitació de velocitat a 30 km/h i 20 km/h en barris de vianants i la modificació de l'ordenança de mobilitat referida als patinets. Posteriorment s'ha implementat el servei AMBici.

Aquestes mesures són positives, encara que cal fer-ne alguna observació; Només hem pogut identificar 1 barri de vianants, el de Riu Nord. La millora de les voreres sovint no inclou augmentar-ne la amplada, àmbit en què hi ha hagut pocs progressos. Els progressos en la implementació d'infraestructura i serveis relacionats amb la bicicleta són clars, encara que és de lamentar la no integració amb el Bicing de la ciutat de Barcelona.

En l'àmbit de la mobilitat, l'objectiu cabdal és la reducció de la circulació de vehicles, per tal de reduir-ne l'emissió de gasos d'efecte hivernacle. Cal dir que en la darrera dècada no s'han registrat progressos en aquest àmbit. El nombre de vehicles motoritzats privats ha augmentat lleugerament. La reducció de turismes i furgonetes ha quedat compensada per l'augment notable de motocicletes. Encara que, segons dades de l'anuari estadístic de la ciutat de 2022, la flota d'autobusos de transport públic no hagi augmentat en els darrers quinze anys, és cert que s'han apreciat clares millores en aquest servei en aquest període.

En el Pla Local d'Adaptació al Canvi Climàtic (PLACC) redactat el 2015 s'afirma que entre 2005 i 2012 les emissions de CO₂ per habitant es van reduir en un 30%. Aquesta considerable xifra està en contradicció -potser només aparent- amb el manteniment del volum de vehicles de motor a la ciutat. Una part de l'aparent contradicció correspondria a la menor emissió dels vehicles en reduir-se la velocitat de circulació a la ciutat a 30 km/h.

A l'anuari estadístic de la ciutat de 2022 se subministren dades que daten de 2011 i que informen que en aquell any a la ciutat només el 19,6% de desplaçaments es fan amb vehicle privat. D'aquests, el 69,5% era per anar a treballar.

S'han de prendre mesures contundents per desincentivar l'ús del vehicle privat a la ciutat. El pal de paller d'aquestes mesures serà continuar millorant la xarxa de transport públic. En general, es pot afirmar que cal una xarxa de transport urbà i interurbà (per exemple autobusos als polígons industrials) més robusta i fiable, que faci poc atractiva l'opció d'anar a treballar o estudiar en vehicle privat. En aquest àmbit, crida l'atenció que el consistori hagi retardat la implementació -esperada pel passat 1 de gener- de la Zona de Baixes Emissions a que obliga la normativa europea. Cal reconèixer que l'envelliment del parc d'automòbils de la ciutat (vinculat a la pobresa de la població) dificulta l'aplicació d'aquesta mesura.

CONTAMINACIÓ ATMOSFÈRICA

Els efectes de la contaminació atmosfèrica sobre la Salut són greus. Pot provocar problemes respiratoris com l'asma, bronquitis i altres malalties pulmonars. Les partícules contaminants poden penetrar profundament als pulmons i fins i tot entrar al torrent sanguini, causant problemes cardiovasculars i altres efectes negatius per a la salut.

Les ciutats són grans emissors de contaminants atmosfèrics, com el diòxid de nitrogen, les partícules en suspensió i els òxids de sofre. Aquesta contaminació afecta

negativament a la salut dels habitants i contribueix al canvi climàtic.

El trànsit de vehicles és una de les principals fonts de contaminants atmosfèrics a l'Àrea Metropolitana, i també a la nostra ciutat. Els gasos d'escapament dels cotxes, camions i motocicletes emeten partícules contaminants com òxids de nitrogen (NOx) i partícules en suspensió (PM2.5 i PM10).

Les comarques de Barcelona presenten alts nivells de contaminació atmosfèrica (NO2, O3, PM10 i PM 2,5). Aquests nivells són els pitjors de tot l'Estat Espanyol, segons l'ISGlobal i el Supercomputing Center (dades publicades a 13 de març de 2024).

No sembla que hi hagi un estudi específic sobre l'impacte dels diferents contaminants atmosfèrics en la mortalitat de la població local, un estudi que permeti vincular l'augment de la mortalitat amb aquests contaminants. Només es coneixen dades per grans regions, que, d'altra banda, semblen ser projeccions fetes a partir de dades parcials.

Resum dades locals contaminació atmosfèrica

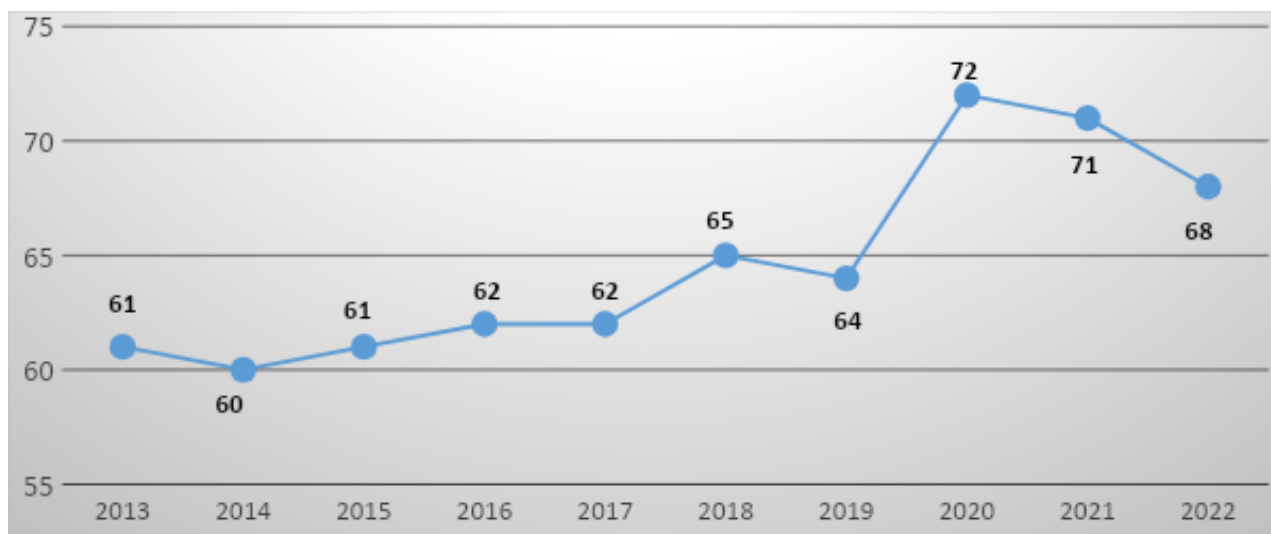
Totes les dades han estat obtingudes del Departament de Medi Ambient de la Generalitat

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
NO2	42	37	37	37	34	35	33	33	26	26	29	26
PM1	28	24	25	30	25	27	23	27	23	21	26	26

*Tant el NO2 com les partícules PM10 tenen com a índex de referència **no** superar 40. Per això el valor 42 està destacat.*

De 2008 a 2012 es va enregistrar una tendència a la reducció del NO2. Del 2007 al 2010 es produeix una reducció de les partícules PM10. De 2010 a 2012 es va produir un estancament d'aquest descens. L'any 2014 és el darrer any en què s'ofereix informació (no recollida a la present taula) de l'estació de mesura ubicada a l'Ajuntament. És ben escassa la informació que es publica sobre les partícules PM2,5, que són especialment perilloses.

L'índex de qualitat de l'aire (ICQA)

any	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
índex mitjà	61	60	61	62	62	65	64	72	71	68

ICQA: Aquest índex s'elabora amb dades dels principals contaminants atmosfèrics: SO₂, NO₂, O₃, CO, PM₁₀ i benzè. Pot prendre valors menors de 0 (qualitat pobra de l'aire), entre 0 a 50 (qualitat regular) i de 51 a 100 (qualitat bona), on 100 és la millor qualitat de l'aire.

A la dècada recollida a la taula s'aprecia una evolució lenta, però positiva, en la millora de la qualitat de l'aire. Val a dir que l'any 2003 l'ICQA era de 50.

Estudi qualitat de l'aire febrer - març 2019 (Diputació de Barcelona)

Publicat el desembre de 2019 amb dades de febrer a març (30 dies) del mateix any. Les dades van ser aportades per l'estació de mesura de Torre Balldovina i dues unitats mòbils (bosc llarg i Can Roig i Torres).

NO₂: la mitjana del període va ser de 50 µg/m³, molt superior al valor límit anual de 40 µg/m³.

PM₁₀: En aquest període de 30 dies de mostreig de partícules PM₁₀ es va superar 2 vegades el valor límit diari de 50 µg/m³; la mitjana del període va ser de 29 µg/m³, que és inferior al valor límit anual de 40µg/m³.

Segons les recomanacions de l'OMS, ens trobarem per sobre del valor guia anual de 20 µg/m³ per partícules PM₁₀. Es va superar 2 vegades el valor diari de 50 µg/m³, valor que és el màxim diari segons l'OMS.

Comparativa dels resultats obtinguts amb la Unitat Mòbil en diferents períodes

Període	2007 Març-Maig	2019 Febrer-Març
Resum valors NO2 (µg/m3)		
Dies de mesura	56	30 (46,42% menys)
Màxim	216	141 (34,72% menys)
Mitjana del període	45	50
Núm. superacions valors horaris.> 200µg/m3	1	0
Resum valors PM10 (µg/m3)		
Dies de mesura	56	30 (46,42% menys)
P90,4	-	40
Màxim	73	61 (16,44% menys)
Mitjana del període	30	29
Núm. dies mitjana> 50µg/m3	8	2 (75% menys)

En aquesta comparativa, mentre que hi ha una clara disminució del màxim registrat pel que fa al NO₂, la mitjana dels períodes registrats augmenta en les mesures de 2019. Pel que fa als valors de les partícules PM₁₀ hi ha canvis poc significatius en els dos períodes de mesura. És significatiu el descens de dies en què es va superar el màxim diari de 50µg/m₃, (segons l'OMS)

Tal com s'ha dit a l'apartat anterior, en el Pla Local d'Adaptació al Canvi Climàtic (PLACC) redactat el 2015 s'afirma que entre 2005 i 2012 les emissions de CO₂ per habitant es van reduir en un 30%. En aquest mateix Pla, l'increment de la concentració de contaminants atmosfèrics s'identifica com un dels riscos potencials al municipi. En aquest sentit, és destacable la manca de mesures d'abast important en aquest Pla i en els PAM posteriors, per tal de reduir aquests contaminants.

Encara que a les darreres dues dècades es registra una evolució positiva de l'índex de qualitat de l'aire (ICQA), cal dir que la futura directiva de qualitat de l'aire de l'OMS posa en qüestió qualsevol optimisme sobre els nivells de contaminació atmosfèrica a la ciutat. Aquesta directiva rebaixa a la meitat la concentració màxima de contaminants tolerable i això fa que la qualitat del nostre aire sigui preocupant.

També és preocupant que a la ciutat hi hagi només una estació de mesura (fins al 2014,

una segona va estar operativa a l'ajuntament). I que aquesta estació estigui ubicada dins el parc de la Torre Balldovina, ben arrecerada de les emissions de gasos dels vehicles de motor. Crida l'atenció que una de les poques mesures que es van desestimar al PAM 20-23 fos la implementació d'una xarxa d'estacions de mesura de la contaminació atmosfèrica a la ciutat. En el PAM 24-27, ara interromput per la convocatòria d'eleccions, es parla de "continuar amb la posada en marxa d'una xarxa d'estacions de control de la contaminació". Un cop descartada la mesura l'any 2020 no s'entén el significat de l'expressió "continuar amb la posada en marxa".

Una feblesa que es detecta en aquest àmbit es refereix a la informació i avisos a la població: No hi ha un sistema que garanteixi la publicitat i coneixement general de la població en episodis d'alerta per alta contaminació.

Pel que fa al CO₂ a la ciutat, el repte és reduir com a mínim un 55% les emissions l'any 2030, d'acord amb l'estratègia de reducció d'emissions de la UE. Repte pel qual faran falta accions decidides, no sempre populars.

VERD A LA CIUTAT

És de sobres coneguda l'alta densitat de població de la nostra ciutat. L'aspecte d'aquesta realitat que ara ens interessa es el sever dèficit d'espais verds. Santa Coloma de Gramenet, amb L'Hospitalet de Llobregat, són les ciutats catalanes de més de 50.000 habitants en les quals hi ha menor superfície verda per habitant (m²Sv/hab.). Els actuals 5,57 m²Sv/hab haurien d'ampliar-se fins a un mínim de 10-15 m², segons recomana l'OMS. Una altra recomanació d'aquest organisme és que espais verds d'almenys 0,5 hectàrees siguin accessibles a una distància lineal màxima de 300 m de cada domicili.

Està en discussió el concepte *espai verd, zona verda...* Pot ser que l'administració consideri com a espais verds zones pavimentades, que difícilment casen amb la idea d'àrea verda. Això succeeix amb el projecte Pinta Verda del consistori.

Cal que l'ajuntament faci un gran esforç per protegir i actuar en la incorporació de noves espècies més adaptades a la calor, augmentant l'escàs verd urbà davant l'augment de les temperatures d'un estiu cada cop més llarg.

És una bona notícia per a la ciutat el projecte de renaturalització del riu Besòs. Seria desitjable donar continuïtat fins a la desembocadura, abordant també el tema de l'entorn de les 3Xemeneies i cap a Montcada, amb una mirada integral i global de tota la conca.

Per acabar aquest apartat s'ha de fer esment del Parc de Can Zam. Després de més de 4 dècades i malgrat la gran necessitat d'espais verds de qualitat a la ciutat i la pressió ciutadana, només 7,9 ha. de les 32 ha. de superfície total del parc son espai verd. Tant el govern local com alguna altra força política fora del govern estan planejant i proposant instal·lar diversos equipaments de dimensions importants en el recinte del parc. La

necessitat patent d'augmentar el verd a la ciutat, de millorar la qualitat de l'aire que es respira i d'habilitar espais de qualitat per a la població són difícilment compatibles amb la construcció d'equipaments allà on hi hauria d'haver un gran parc metropolità, amb clar predomini de l'element vegetal.

ENERGIA

En aquest àmbit cal dir que s'han fet progressos en l'ús d'energies renovables i en millora de l'eficiència energètica als edificis i infraestructures municipals. Es va millorar l'eficiència en un 22% en l'enllumenat públic, semàfors i equipaments municipals entre 2005 i 2013, segons el PLACC. Aquest mateix pla informa que en el període 2005-2013 el consum d'energia a la ciutat es va reduir en un 19%, mentre que a la província de Barcelona ho va fer en un 14%. Lamentablement, no hi ha informació posterior disponible. Però encara hi ha molt recorregut per aquestes mesures. Per exemple, s'ha avançat poc en la instal·lació de cobertes verdes a escoles.

L'any 2009, es va descobrir que en el subsol de la ciutat hi havia un important recurs energètic, l'energia geotèrmica subministrada per un important cabal d'aigua calenta. El consistori ha determinat dos usos diferents per aquesta font d'energia neta: un centre termal lúdic i una xarxa pública d'aigües calentes, inicialment per climatitzar els equipaments públics. El centre termal lúdic estaria ubicat a Can Zam, restant espai d'àrea verda al parc (i havent de portar l'aigua termal des dels barris on s'ubica: Fondo, Santa Rosa, Raval i Llatí). La concepció mateixa d'invertir en un centre termal lúdic en el context d'emergència climàtica i en una ciutat sense gaire recursos energètics propis, sembla mancada de sentit de futur. En el PAM 20-23 es va ajornar la mesura d'emprar l'energia geotèrmica a una instal·lació esportiva i a l'eix Bruc. És lamentable aquest ajornament, ja que correspon a usos més adients d'aquesta font d'energia neta. A banda del benefici propi de l'ús d'energia renovable, la previsió d'estalvi econòmic en factura elèctrica per l'ajuntament s'havia quantificat en 800.000 € (dades de l'any 2018).

Però l'estalvi energètic en infraestructures i edificis que depenen directament del municipi no és l'aspecte més important en aquest àmbit. El més important a abordar a les ciutats, i a Santa Coloma més que d'altres, és millorar l'eficiència energètica dels edificis d'habitatges. Aquests sovint són vells i amb baixa qualificació energètica. Requereixen inversions que sovint poden no estar a l'abast de la migrada economia d'amples capes de la població colomenca. Aquest és el problema més gran a afrontar, i requerirà un fort suport de les administracions per millorar l'eficiència energètica a les llars. Aquest suport haurà d'anar també orientat a la promoció de plaques solars comunitàries a les teulades dels edificis de la ciutat.

POBRESA I CANVI CLIMÀTIC

Les ciutats són els principals centres de consum d'energia i de generació d'emissions de gasos d'efecte hivernacle, i també són els llocs on es concentren les desigualtats socials i econòmiques, i on es manifesten més els impactes del canvi climàtic, com les onades de calor, les inundacions o la contaminació de l'aire. Aquests impactes tenen un efecte més negatiu sobre la salut, el benestar i els drets en les persones més pobres i vulnerables, que sovint viuen en barris degradats, sense accés a serveis bàsics i a espais verds.

La pobresa i el canvi climàtic són dos problemes globals que estan estretament relacionats, i que afecten Santa Coloma de Gramenet de manera notable. Segons va publicar l'ajuntament en un informe social de desembre de 2021 es registrava un 24,2% de pobresa i un 37% de pobresa infantil, xifres clarament superiors a la mitjana catalana i espanyola.

Per afrontar aquesta situació, el 2019 l'Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet va posar en marxa un Punt d'Assessorament energètic amb la voluntat de donar suport a la població vulnerable de patir pobresa energètica. Aquest servei ha anat augmentant la seva actuació i a finals de 2021 es va fer balanç d'aquell any (no hi ha dades disponibles més actuals) i s'havien atès 807 expedients, afectant unes 6.000 persones.

La pobresa i el canvi climàtic combinats exigeixen a la ciutat i als seus governants múltiples accions transversals, sostingudes en el temps, per evitar que els que menys tenen siguin els que més pateixin.

APUNTS FINALS

El conjunt de documents publicats pel consistori apleguen una bona colla de bones intencions i de propostes generals que no sempre acaben de concretar-se. En aquest sentit, crida l'atenció la no inclusió de moltes de les mesures del PLACC en els diferents PAM posteriors a la redacció d'aquell.

Del Pla d'Adaptació al Canvi Climàtic pel període 2016-2020 (PLACC), lamentablement, no hi ha notícies sobre la seva renovació. Crida l'atenció també que el consistori afirma haver elaborat aquest pla amb els veïns, mentre que en la redacció del Pla el veïnat i els moviments socials queden relegats a la categoria de sectors i públic a formar i informar. També és destacable que en aquest pla es diu que cal que hi hagi un espai de coordinació del Pla comptant amb moviments socials i entitats de tota mena, mentre que, posteriorment, en el PAM 2020-2023 s'acaba relegant la proposta de constituir una Taula per Emergència Climàtica, ens que tindria entre una de les seves funcions principals ser un espai de coordinació.

Redundant en aquesta idea cal fer esment de què en la valoració del PAM 19-23 s'afirma que estava en marxa la redacció del Pla transversal d'Adaptació al Canvi Climàtic. Però

no hi ha notícies posteriors d'aquest pla transversal.

També convé fer esment que entre les propostes en marxa en aquella valoració del PAM 19-23 estava la de redactar un Pla d'Acció per l'Energia Sostenible (2020-2040), del que tampoc hi ha cap notícia.

